

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

עולה הבאה מן המותרות

יש בהמות שיש בהן קדושת אשם, ואינן ראויות להיות קרבות לאשם, [כגון תמורת אשם, ואשם שמתו בעליו, ושנתכפרו הבעלים באחר], וכל אלו נקראים מותרות על שם שנותרו ואינם ראויים להקרבה, ודינם להיות רועים עד שייפול בהם מום, ואז ייפדו, ויביאו בדמיהם עולות.

- **י"א שמביאים בדמים הללו עולות לקיץ המזבח, שהם קרבנות נדבה של ציבור, שמביאים אותם בזמן שאין קרבנות אחרים להקריב, כדי שלא יהיה המזבח בטל, ומאחר שהם קרבנות ציבור, נסכיהם באים משל ציבור, ואינם טעונים סמיכה.**

- **וי"א שהבעלים של אותו מותר אשם, הוא מביא בדמים עולה, והיא עולת נדבת יחיד, שנסכיה באים משל בעליה, והוא סומך עליה.**

מתפיס עולה לבדק הבית

לדעת עולא – האומר על קרבן עולה, שיהא קדוש לבדק הבית, **מן התורה לא זכה בו הקדש בדק הבית** להיות ממון הקדש, כי כבר קדוש ועומד להיות קרב לגבוה, אלא מאחר שהתפיסו לבדק הבית, כשיקריבוהו הגזברים, הם צריכים לעמוד על גביו, כי מעתה הם בעליו, וכשקרבו קרב, יש לבעליו לעמוד על גבו. וכל זה מדין תורה, אבל חכמים אמרו, מאחר שהקדישוהו לבדק הבית, לא יקרב עד שייפדה מקדושת הדמים שעליו, על ידי נתינת דמיו לבדק הבית, [ואז כשייפדה, אין הפדיון לקדושת עולה שבו, אלא לקדושת הממון של בדק הבית שהוא מדברי חכמים].

ויש אומרים – האומר על קרבן עולה שיהא לבדק הבית, **מן התורה חל עליו הקדש דמים לבדק הבית**, ואינו קרב מחמת קדושת הגוף שבו, עד שיפדוהו מהקדש דמים שעליו, ויתנו את פדיונו לבדק הבית.

המקדיש נכסיו לבדק הבית

המקדיש לבדק הבית, בהמות תמימות הראויות להקרבה, מאחר שבאו ליד הקדש, אף על פי שהקדיש אותם קדושת דמים בלבד, כשהגזברים באים להפדותם, [כלומר למוכרם תמורת ממון שיכנס להקדש תחתיהם], אין מוכרים אותם אלא לצורך קרבנות, כי כל הקדש הראוי למזבח, [אף על פי שהוא הקדש דמים בלבד], אינו יוצא מידי מזבח.

ומי שהקדיש כל נכסיו לבדק הבית, **והיו בהם דברים שראויים רק לבדק הבית [כממון וכלים], וגם בהמות תמימות שראויות להקרבה.**

לדעת רבי אליעזר – מאחר שהקדיש נכסיו לבדק הבית, דין הבהמות כמבואר לעיל, שאינן קדושות קדושת הגוף להיקרב בעצמן למזבח, אלא קדושת דמים בלבד, אבל כשיפדו אותם, ימכרום לצורכי קרבנות, [זכרים לצורך עולות, ונקיבות לצורך שלמים].

ולדעת רבי יהושע – אף על פי שאת הדברים הראויים רק לבדק הבית, הקדיש קדושת דמים בלבד, **דברים הראויים להקרבה למזבח בשלימות, כזכרים, הראויים להיקרב למזבח כליל כעולות, כוונתו שיהיו קדושים להקרבה למזבח, ולא קדושת דמים.** [ורק נקיבות שאינן ראויות להיקרב עולה, אלא שלמים שיש לבעלים חלק בהם, אין לומר שהתכוון להקדישם להקרבה, אלא לקדושת דמים, שניתנים להקדש בשלימות, וימכרו לצורכי שלמים ויביא בדמיהם עולות].

"עלת איש"

נאמר, **"וְהִפְּהוּן הַמִּקְרִיב אֶת עֹלַת אִישׁ עוֹר הָעֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לִפְהוּן לֹוּ יִהְיֶה"**, ומכאן, שעור העולה ניתן לכהנים, [ולהלן יתבאר בעזה"י שכן הדין גם בשאר קדשי קדשים].

אולם, מתוך שנאמר **"עלת איש"**, יש ללמוד, שלא

כל העולות דינם כן, אלא רק "עֲלֹת אִישׁ", להוציא עולה שאינה נחשבת "עֲלֹת אִישׁ", שעורה אינו ניתן לכהנים. ונחלקו חכמים מה היא העולה הזו.

א. דעת רבי יהודה – "עֲלֹת אִישׁ" פרט לעולת

הקדש.

לדברי רבי חייא בר יוסף ורב נחמן אמר רבה בר אבוא – כוונת רבי יהודה לומר, שעולה הבאה מן המותרות, אין עורה לכהנים. כי אינה נחשבת עולת איש, אלא עולת הקדש.

ולדעת האומרים שהיא קרבה לנדבת ציבור, באמת ניתן ללמוד דין זה מהכתוב "עֲלֹת אִישׁ", כי עולת ציבור אינה "עֲלֹת אִישׁ".

ומכל מקום, גם לדעת האומרים שהיא קרבה לנדבת יחיד, הדין כן, כי נאמר "עֹר הָעֶלְהָ", [בה"א, כלומר העולה הראשונה והידועה], ללמד, שלא נאמר דין זה, שהעור לכהנים, אלא בעולה שהיא עולה מתחילת הקדשה, ולא בעולה הבאה מן המותרות, שתחילת הקדושה היה באשם.

- ורב המנונא דחה את דברי רב נחמן אמר רבה בר אבוא, כי מבואר בברייתא, שכשאמר רבי יהודה שעולה הבאה מן המותרות אין עורה לכהנים, הקשו עליו, הלא יהודע הכהן דרש מהכתובים שעור המותרות לכהנים, ולא השיב על כך רבי יהודה כלום, ואם כן הודה רבי יהודה שעור המותרות לכהנים. [דרשת יהודע הכהן היא שכתוב אחד אומר, "אֲשֶׁם הוּא אֲשֶׁם אֲשֶׁם לָהּ" שמשמע שהאשם לה' ולא לכהנים, וכתוב אחד אומר, "פִּחְטָאת פְּאֲשֶׁם תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הִכְהֵן אֲשֶׁר יְכַפֵּר בּוֹ לֹו יְהִיָּה", שמשמע שהאשם לכהן ויתיישבו שני הכתובים בדבר הבא ממותר אשם שהבשר לה' והעור לכהנים].

לדברי רבי אייבו אמר רבי ינאי – כוונת רבי יהודה לומר, שהמתפיס עולה לבדק הבית, מאחר שהתפיסה להקדש, אינה "עֲלֹת אִישׁ", [שעורה ניתן לכהנים], אלא עולת הקדש, ולכן עורה אינו ניתן לכהנים.

וכן הדין לא רק לדעת האומרים שמן התורה חל עליה הקדש ממון של בדק הבית, ואם כן אינה "עֲלֹת אִישׁ" אלא עולת הקדש.

אלא אף לדעת האומרים [=עולא], שמן התורה לא חל עליה הקדש דמים, ועדיין היא כעולת איש, אין זה אלא לעניין דברים שאין הקדושה יכולה לחול עליהם, כי הם מוקדשים ועומדים למזבח, כבשר העולה, ואינם שלו, אבל עור העולה, שאינו עומד להיות קרב למזבח, וגם הכהנים עדיין לא זכו בו, יכולה לחול עליו קדושת דמים של הקדש בדק הבית, ואם כן, לעניין העור, אין זו "עֲלֹת אִישׁ", [שעורה ניתן לכהנים], אלא עולת הקדש בדק הבית, ולכן עורה אינו ניתן לכהנים.

לדברי רב המנונא – כוונת רבי יהודה לומר, שהמקדיש כל נכסיו לבדק הבית, שלדעת רבי יהושע, זכרים של בהמות תמימות יקרבו בעצמם לעולות, אין עורותיהם ניתן לכהנים.

כי מאחר שהקדישם, אף שלעניין הקרבתם כוונתו שתהיה בהם קדושת הגוף להיקרב למזבח, ולא קדושת דמים לבדק הבית, לעניין העור שאינו קרב למזבח, כוונתו שתהא בו קדושת בדק הבית, ואם כן, לעניין העור אינם "עֲלֹת אִישׁ", שעורה ניתן לכהנים, אלא עולת הקדש, שעורה להקדש.

ב. דעת רבי יוסי ברבי יהודה – "עֲלֹת אִישׁ" פרט

לעולת גרים.

וביאר רבינא, שהכוונה לעולת גר שמת בלא יורשים, שמעתה אין לעולה בעלים, ואינה "עֲלֹת אִישׁ", ועורה אינו ניתן לכהנים.

ג. דעת משנתנו ודעת הברייתא – "עֲלֹת אִישׁ"

פרט לעולה שלא עלתה לאיש אלא נפסלה.

ודוקא כשנפסלה לגמרי, כגון שנשחטה במחשבת חוץ לזמנה או חוץ למקומה, ששוב אין מקריבים את הבשר, אז אין העור ניתן לכהנים מהכתוב "עֲלֹת אִישׁ", כי עולה פסולה זו אינה עולה כלל.

אבל אם לא נפסלה לגמרי, אלא רק לענין שלא עלתה לבעלים, כגון במחשבת שלא לשמה, מאחר שמקריבים את הבשר, העור ניתן לכהנים, ועניין זה למד מהריבוי "עֹר הָעֶלְהָ". [ומהריבוי הזה יש ללמוד שגם עור עולת נשים וגרים ועבדים ניתן לכהנים ולא רק עור עולת איש].

עורות שאר קדשי קדשים וקדשים קלים

כבר נתבאר, שעור העולה ניתן לכהנים, שנאמר, "וְהִכְהֵן הַמִּקְרִיב אֶת עֹלֹת אִישׁ עֹר הָעֶלְהָ אֲשֶׁר הִקְרִיב לִפְהֵן לֹו יְהִיָּה".

וכמו כן, עורות שאר קדשי קדשים ניתנים לכהנים. אבל עורות קדשים קלים אינם ניתנים לכהנים אלא לבעלים.

ונחלקו חכמים מניין הדינים הללו למדים.

א. דעת תנא קמא בברייתא.

עורות שאר קדשי קדשים ניתנים לכהנים – כי נאמר בכתוב לעניין עולה, "עור העלה אֲשֶׁר הִקְרִיב", לרבות שאר קרבנות לדין זה. [ואף שניתן ללמוד דין זה בקל וחומר, כדברי רבי ישמעאל להלן, מילתא דאתיא בקל וחומר טרח וכתב לה קרא].

ועורות קדשים קלים אינם ניתנים לכהנים – כי נאמר, "עור העלה", ללמד, שרק עורות קדשי קדשים כעולה, ניתנים לכהנים, אבל לא עורות קדשים קלים.

ב. דעת משנתנו ודעת רבי ישמעאל בברייתא.

יש ללמוד בדין קל וחומר, שעורות שאר קדשי קדשים לכהנים. שכן כוחם של כהנים בשאר קדשי קדשים עדיף על כוחם בעולה, שהרי שאר קדשי קדשים בשרם לכהנים, ובשר העולה אינו ניתן לכהנים. ומעתה, אם העולה שכוחם חלש בה, עורה ניתן להם, כל שכן ששאר קדשי קדשים שכוחם חזק בהם, שיהיה עורם ניתן להם. ואין לך לדחות קל וחומר זה בטענה מזבח יוכיח, כלומר מצינו שהמזבח זכה בבשר העולה ולא זכה בעורה, ואם כן יתכן שתהיה זכות בבשר בלא העור, וכמו כן יזכו הכהנים בשאר קדשי קדשים בבשר בלא העור, אין זו ראייה לעניינו, כי המזבח אין לו עור בשום מקום, ולכן לא זכה בעור העולה, אבל כהנים שמצינו שזכו בעור העולה, וקל וחומר שיזכו בעורות קדשי קדשים.

וקדשים קלים שבשרם לבעלים, גם עורם לבעלים.

ג. דעת רבי בברייתא.

דין שאר קדשים פשוט הוא מדין העולה, ואין צריך כתוב ללמד שעורותיהם לכהנים, שכן מצינו בכל מקום שהעור הולך אחר הבשר.

לעניין פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים מפורש בכתוב שהעור נשרף עם הבשר שנאמר "וְאֵת הַפֶּרֶךְ וְאֵת עֲרוֹ וְאֵת בְּשָׂרוֹ וְאֵת פְּרָשׁוֹ שָׂרַף בְּאֵשׁ מְחוּץ לַמִּחֲנֶה".

חטאת ואשם וזבחי שלמי ציבור בשרם ניתן לכהן, והעור עמו, [שהרי לא הצריכו להפשיט, ונתנו לכהן כמות שהם], ומעתה, רצו מפשיטים את העור, ונוטלים אותו, לא רצו, אוכלים את הבשר עם העור.

קדשים קלים בשרם ניתן לבעלים, והעור עמו, [שהרי לא הצריכו להפשיט, ונתנו לבעלים כמות שהם], ומעתה, רצו מפשיטים את העור, ונוטלים אותו, לא רצו, אוכלים את הבשר עם העור.

ורק לעניין עולה שנאמר בה הפשט, "וְהִפְשִׁיט אֶת הָעֶלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לְנִתְקִיָּהּ", ונתפרש בתורה שהבשר למזבח, הוזקק לומר שאין העור כבשר, אלא ניתן לכהנים.

כהן שלא היה ראוי לעבודה אינו חולק בעורות

כבר נתבאר, שכהן שלא היה ראוי לעבודה, כאונן, וטבול יום, ומחוסר כיפורים, אינו חולק בבשר הקדשים. וכמו כן, כהן שלא היה ראוי לעבודה, אינו חולק בעורות קדשי קדשים.

לדעת תנא קמא ורבי – דין זה למד מהכתוב, "וְהִכְהֵן הַמִּקְרִיב אֶת עֹלֹת אִישׁ עֹר הָעֶלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לָכֶן לֹא יִהְיֶה", דווקא לו ולא למי שלא היה ראוי לעבודה.

ולדעת רבי ישמעאל – דין זה למד מהכתוב, "אֲשֶׁר הִקְרִיב", המלמד שרק זה שהקריב, [כלומר היה ראוי להקריב], הוא נוטל חלק בעורות. [אבל הכתוב "לו יִהְיֶה", בא ללמוד בגזרה שווה מדין אשם, וללמד, שכשם שעצמות האשם מותרות, כך עצמות העולה מותרות].

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ

שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)